

https://hawzah.net/fa/Article/View/96601/%DA%86%D8%B1%D8%AY-%D8%AD
 %D9%85%D8%AY%DB%8C%D8%AA-%D8%AY%D8%B2-%DA%A9%D8%AY
 %D9%84%D8%AY%DB%8C-%D8%AY%DB%8C%D8%B1%D8%AY%D9%86
 %DB%8C-%D9%88-%D8%AA%D9%88%D9%84%DB%8C%D8%AF-%D8%AF
 %D8%AY%D8%AE%D9%84%DB%8C

گنجینه معارف (fa/Article/List/)

چرا حمایت از کالای ایرانی و تولید داخلی

اساسا چرا باید از کالای داخلی حمایت کرد؟ این پرسش جواب های متعددی خواهد داشت که مهمترین آن اشتغال زایی برای مردمان همین سرزمین است. با توجه به اقتصاد بر پایه نفت که خواه ناخواه گریبان گیر کشور است و کاهش قیمت این محصولات، مسلما در واردات کالاها با مشکل نقدینگی مواجه خواهیم شد. دریافت وام از بانک های جهانی نیز در صورت ممکن بودن، در حال حاضر جز گزینه های مورد قبول نیست. با وجود سیاست های قدرتهای غربی و شرقی، بر ضد منافع ملی ایران، امکان بروز تحریم های جدید در هر زمان وجود دارد. در چنین شرایطی فرض کنید، منابع کشور صرف تولید و فراوری منابع معدنی شده باشد و قیمت تمام شده این محصولات به گونه ای باشد که دیگر خام فروشی این محصولات به صرفه نباشد. برخی از محصولات داخلی توان رقابت با نمونه های خارجی خود را دارند. حمایت از کالای ایرانی نباید فقط به شکل شعار درآید.

تاریخ انتشار : ۱۳۹۷/۴/۱۱

بازدید : ۳۸۵۲

منبع : techrato.com

آیا حمایت از کالای ایرانی برای مصرف کننده اولویت دارد؟ آیا کالای ایرانی توان رقابت با نمونه های مشابه خارجی را دارد؟ آیا تولید کالای داخلی به صرفه است؟ آیا خودکفایی کامل کشور در تولید کالا ممکن می شود؟ در سال ۹۷ که سال حمایت از کالای ایرانی نامیده شده است، بیشتر به این موضوع می پردازیم. در سال حمایت از کالای ایرانی به بررسی آمارهای رسمی منتشر شده از گمرکات رسمی کشور پرداخته ایم. تحلیل های ارائه شده در این مطلب نیز تماما بر اساس اطلاعات مورد تایید جامعه علمی کشور بوده که در این مقاله گنجانده شده است.

چرا حمایت از کالای ایرانی اهمیت دارد؟

اساسا چرا باید از کالای داخلی حمایت کرد؟ این پرسش جواب های متعددی خواهد داشت که

مهمترین آن اشتغال زایی برای مردمان همین سرزمین است. باید برای جامعه جویای کار این مملکت فکری کرد و مطمئناً حمایت از تولید داخلی و خرید کالای ایرانی می تواند حرکت مثبت و روبه جلویی باشد. اما یک نکته بسیار حائز اهمیت است. حمایت از کالای ایرانی نباید فقط به شکل شعار درآید، این موضوع زمانی نتیجه بخش خواهد بود که در عمل دیده شود. اجازه دهید تا ابتدا به سراغ صادرات کشور برویم و بعد به واردات کالا در سال ۹۶ بپردازیم. نتیجه نهایی جالب توجه خواهد بود.

کمترین و بیشترین میزان صادرات غیر نفتی ایران به کدام کشورها بوده است؟

بیشترین میزان صادرات ایران به لحاظ ارزش قیمتی، به کشور چین بوده است. مبلغی بیش از ۳.۷ میلیارد دلار، جایگاه چین را در مبادلات ایران آشکار می کند. با نگاهی به جزئیات کالاهای صادر شده، زوایای پنهان این میزان صادرات به چین نیز روشن می شود. قسمت عمده کالاهای صادر شده به چین را مواد خام معدنی شامل می شود. البته، تمام کالاهای صادر شده از ایران به چین، از این دست محسوب نمی شوند. مقدار ۲ تن زعفران به صورت فله و حدوداً دو میلیون دلار انواع کف پوش نیز، در سال گذشته به چین صادر شد.

لرزم حمایت از کالای ایرانی

جایگاه بعدی صادرات ایران، کشور عراق است. ارزش کالاهای صادر شده به عراق، بیش از ۲.۶ میلیارد دلار است. خوشبختانه در صدر لیست کالاهای صادر شده به عراق، نام اجزا توربین بخار نیز به چشم می خورد. در ادامه نیز، صادرات کاشی و کولر و... نشانگر اهمیت ویژه عراق در مبادلات منطقه ای و کارآفرینی در کشور است. در سال گذشته، بیش از ۱۳ میلیون دلار رب گوجه فرنگی به عراق صادر شده است که این مقدار، ارزشی تقریباً معادل ۴ برابر صادرات زعفران فله ایران به چین است. جایگاه سوم صادرات غیر نفتی ایران، به کشور امارات متحده عربی اختصاص دارد. ارزش کل صادرات غیر نفتی ایران به امارات در سال گذشته، مبلغی بیش از ۲.۵ میلیارد دلار اعلام شده است. با نگاهی به جزئیات کالاهای صادر شده، در می یابیم که قسمت عمده صادرات ایران به امارات را کالاهایی نظیر میعانات گازی، روغن و... شامل می شود. البته، میزان صادرات فولاد ایران به امارت نیز جای تامل دارد. بعد از این محصولات، هندوانه تازه، بیشترین رقم صادرات ایران به امارات را از آن خود کرده است. در سال گذشته، بیش از ۴۸ میلیون تن هندوانه به ارزش تقریبی ۱۰ میلیون دلار از ایران به امارات صادر شده است.

البته زمانی که به آمارهای اعلام شده از سوی جهاد کشاورزی نگاهی بیاندازیم، صادرات این محصول در این حجم باعث تاسف است! چراکه برای تولید هر کیلوگرم هندوانه، به طور تقریبی ۲۸۶ لیتر آب مصرف می شود. این عدد بزرگی است! جایگاه، چهارم تا دهم صادرات غیر نفتی به کشورهای کره، هند، افغانستان، ترکیه، پاکستان، تایلند و تایوان اختصاص دارد. پایین ترین میزان صادرات غیر نفتی نیز به کشورهای، مالدیو، لوگزامبورگ و بروندي بوده که به لحاظ ارزشی، جمعاً زیر ۱۵۰۰۰ دلار اعلام شده است.

بیشترین واردات ایران در سال گذشته از چه کشورهایی بوده است؟

مطابق انتظار، بیشترین واردات انجام شده در سال ۹۶، از کشور چین بوده است. البته، با نگاهی دقیق تر به رقم اعلام شده از سوی مبادی رسمی گمرکات کشور، قدری آرامش خاطر پیدا می کنیم. واردات رسمی ایران از چین، در سال گذشته تنها کمی بیش از ۴.۲ میلیارد دلار بوده است. بیشترین میزان واردات از چین به لحاظ قیمتی مربوط به قطعات خودرو است که در داخل کشور مونتاژ می شود. البته، اگر با نگاهی انتقادی به میزان واردات از چین نگاه کنیم، آمار اعلام شده جای تامل بسیاری خواهد داشت!

واردات کالا و بیکاری

به عنوان مثال، میزان واردات انواع اسباب بازی از چین حدود ۳۱ میلیون دلار اعلام شده است. فارغ از تشکیک منطقی وارده به آمار اعلام شده، واردات ۳۱ میلیون دلار اسباب بازی باعث تاسف است. توجه داشته باشید، منظور از اسباب بازی، وسایلی نظیر روئک، سه چرخه، ماشین کوچک، عروسک و چیزهایی از این قبیل بوده است. از سوی دیگر، آمارهای تکان دهنده دیگری از واردات محصولاتی که دارای مشابه داخلی هستند نیز منتشر شده است. به عنوان مثال، در سال ۹۶ حدوداً ۱۵ میلیون دلار لامپ ال ای دی، ۸.۲ میلیون دلار دانه آفتابگردان، حدوداً ۸ میلیون دلار ماهی تیلا پیلا وارد شده است که رقم های بسیار بالایی است.

امارات متحده عربی، دومین مکانی است که واردات در حجم کلان از آن انجام شده است. ارزش کالاهای وارد شده از امارات، طبق آمار گمرکات رسمی، حدود ۳ میلیارد دلار بوده است. کالاهای وارد شده از امارات، بیشتر شامل وسایل نقلیه هستند. از این رو، روشن است انتخاب امارات جهت مبدا واردات، برای جلوگیری از هزینه های اضافی حمل و نقل انتخاب شده است. از بین کالاهای وارد شده از امارات، واردات بیش از ۳۰ میلیون دلار کره بسته بندی شده، حدود ۴۰ میلیون دلار موز و بیش از ۱۳ میلیون دلار عدس، نیز بسیار تامل برانگیز است.

کره جنوبی، سومین مبدا واردات کالا در سال ۹۶ به شمار می رفت. ارزش واردات رسمی از کره جنوبی، تنها ۱.۳ میلیارد دلار برآورد شده است. کالاهای وارد شده از کره را نیز بیشتر قطعات خودرو تشکیل داده است.

بیکاری در سال حمایت از تولید

از یک طرف، ارزش کالاهای الکترونیکی وارد شده از کره بسیار پایین تر از میزان مورد انتظار بود؛ با این وجود و با یک حساب سر انگشتی، حجم کالاهای قاچاق متعلق به برندهای معتبر کره ای موجود در بازار نیز مشخص می شود. از سوی دیگر، واردات حدود ۱.۵ میلیون دلار چراغ اتومبیل نیز قابل توجه است.

بیشترین واردات ایران در سال ۹۶ مربوط به چه کالاهایی بوده است؟

متأسفانه دسترسی به آمار دقیق تا این لحظه، در این رابطه میسر نشد. البته، با توجه به آمار مربوط به ماه های ابتدایی سال گذشته، می توان برآورد مشابهی را برای کل سال پیش بینی نمود. با پذیرفتن، سیر ثابت واردات کالا، ذرت دامی بیشترین ارزش کالاهای وارداتی را به خود اختصاص داده است. پس از آن، برنج در جایگاه بعدی قرار دارد. جایگاه سوم کالاهای وارداتی مربوط به

وسایل نقلیه موتوری و متعلقات آن است. کیفیت تولیدات داخلی

آیا خرید کالای ایرانی برای مصرف کننده ها اولویت دارد؟ در این قسمت، اقبال خریدار به کالای ایرانی را بر اساس پژوهش های انجام شده در مقالات دانشگاهی و... مورد بررسی قرار دادیم. به عنوان مثال، در مطالعه ای که در حوزه برندینگ کفش در تهران انجام شده است، یافته های بسیار قابل تاملی به دست آمده است.

سهم کفش تولید داخل بیش از ۸۰ درصد از کل قفسه ها را شامل می شود؛ اما بیشتر از نصف کفشهای تولید داخل، با برند خارجی عرضه می شوند! در مطالعه دیگری که در سطح تهران انجام گرفت، با تهیه پرسش نامه معتبر از بیش از ۱۰۰۰ نفر درمورد مقایسه برندهای داخلی و خارجی با ۱۴ مولفه در زمینه لوازم خانگی سوالاتی مطرح شد. نکته قابل تامل اینکه، در تمام ۱۴ مولفه، مصرف کنندگان، برندهای خارجی را به برندهای داخلی ترجیح می دادند. به عنوان مثال، کارکرد مورد انتظار کالاهای ایرانی، تنها حدود ۳۵ امتیاز در مقابل کالاهای مشابه خارجی با ۶۲ امتیاز کسب نمودند.

خرید کالای داخلی

با توجه به مطالعات انجام شده در این پژوهش ها و پژوهش های مشابه در سطح کشور، می توان به وضوح تمایل مصرف کنندگان به کالاهای خارجی را مشاهده نمود. دلیل این موضوع فارغ از بحث کیفی قابل سنجش، بدون شک وابسته به رعایت اصول برندینگ و بازاریابی و بازاریابی در برندهای خارجی نسبت به برندهای ایرانی است.

آیا تولید کالاهای ایرانی مقرون به صرفه است؟ پاسخ به این سوال، بسیار پیچیده تر از چیزی است که به نظر می رسد. از یک طرف، مساله بیکاری قشر تحصیل کرده و نخبه جامعه مطرح بوده و از طرف دیگر، بحث نبود زیر ساختهای مورد نیاز برای تولید محصولاتی که توان رقابت با محصولات مشابه را داشته باشند. از یک سو، بحث حمایت از کالای تولید داخل مطرح می شود و از سوی دیگر، ایمنی کم، کارکرد ناقص، کارآمدی پایین محصولات داخلی موجب سرخوردگی مصرف کنندگان شده است. برای روشن شدن موضوع بهتر است، با ذکر یک مثال فرضی ادامه می دهیم. شرکت A در زمینه تولید یخچال فعالیت می کند. این شرکت در داخل کشور حضور داشته و در حال حاضر، ۵۰۰ کارمند دارد. محصولات تولید شده شرکت الف، دارای برچسب انرژی سی هستند. به طور متوسط این کارخانه در سال، ۲۰ هزار یخچال تولید می کند و با قیمت متوسط ۳ میلیون تومان به فروش می رساند. در نقطه مقابل، شرکت B نیز در همین زمینه فعالیت می کند. این شرکت با داشتن بیش از ۱۰۰۰۰ کارمند، در سال بیش از ۵۰۰ هزار یخچال تولید می کند. شرکت B با در اختیار داشتن، تیم تحقیق و توسعه و دسترسی به امکانات اقتصاد آزاد و حضور در فضای رقابتی، یخچال های خود را با قیمت ۱۰۰۰ دلار در کشور مبدا عرضه می کند. این یخچال ها دارای برچسب انرژی الف هستند. با فرض واردات این کالا، از گمرکات رسمی کشور، نهایتاً این یخچال با قیمت ۷ میلیون تومان در داخل کشور عرضه می شود. طبیعتاً مصرف کننده، به دلیل قیمت پایین تر محصول داخلی به آن گرایش بیشتری خواهد داشت. هرچند با توجه به مصرف انرژی بالاتر این یخچال، در طول زمان مصرف کننده مجبور به پرداخت هزینه بالاتری بابت مصرف بیشتر انرژی خواهد بود. از طرف دیگر، با توجه به یارانه هایی که دولت در بخش انرژی پرداخت می کند، استفاده مصرف کنندگان از این کالای داخلی، موجب ایجاد بار سنگین تری بر دوش دولت می شود.

تحریم کالای خارجی

مصرف کننده دیگری با توان مالی بالاتر، اقدام به خرید محصول مشابه خارجی می کند. در نگاه اول، پرداخت هزینه ای بیش از دو برابر محصول داخلی برای خرید این یخچال عاقلانه به نظر نمی رسد. هرچند در گذر زمان، مصرف کننده دوم هزینه کمتری برای انرژی پرداخت خواهد کرد و برای دولت نیز، هزینه کمتری در پی خواهد داشت. در چنین مواردی هم آیا دولت باید همچنان از تولید کالای مشابه داخلی حمایت کند؟! حال آن سوی قضیه را ببینید. فرض کنید، یخچال های تولید شرکت B با قیمت واقعی در داخل کشور عرضه شوند. اکنون مصرف کننده امکان انتخاب بین خرید یخچال ۳ میلیون تومانی داخلی با مصرف انرژی بالاتر و یخچال ۵ میلیون تومانی با مصرف انرژی پایین تر را داراست. از طرف دیگر، شرکت B با توجه به پشتوانه های مالی و دسترسی به منابع مالی ارزان قیمت، تسهیلات ویژه ای را نیز در اختیار مشتری قرار می دهد. شرکت A اما، قادر به ارائه چنین خدماتی نیست. در اینصورت، مصرف کننده بیش از پیش ترغیب به خریداری محصول شرکت B می شود و این روند تا جایی ادامه خواهد یافت که به ورشکستگی شرکت A منتهی می شود. آیا دولت نباید از کالای داخلی حمایت کند؟! اما در نهایت با توجه به این مساله، دولت ترجیح می دهد با افزایش تعرفه های واردات کالا، یارانه های مستقیم و غیر مستقیم به تولیدکنندگان و مصرف کنندگان، به رونق کسب و کار شرکت A یا همان تولیدکننده داخلی کمک کند تا افراد شاغل در این شرکت، به جمع بیکاران کشور نپیوندند.

هرچند این روش تنها به صورت مقطعی کارساز خواهد بود و در بلند مدت، موجب رکود صنعت در داخل کشور و عدم حرکت به سمت تکنولوژی های روز دنیا و ایجاد فضای غیر رقابتی خواهد شد، که نهایتاً موجب ورشکستگی شرکت A شده و باعث بیکاری کارکنان آن شرکت می شود. در طول این مدت نیز، یارانه ای که امکان استفاده هدفمندتری از آن وجود داشت، تنها به سود عده ای خاص از جمله تولیدکنندگان و مصرف کنندگان این کالا شده است. از طرف دیگر، اتصال به بازارهای جهانی موجب رونق هرچه بیشتر اقتصاد هر کشوری خواهد شد. این مساله به عنوان یک اصل پذیرفته شده اقتصادی، کاملاً قابل اثبات است. پس چگونه باید از کالای ایرانی حمایت کرد؟ به این دست از سوالات تنها زمانی می توان پاسخ درستی داد که ساعت های زیادی کار کارشناسی بر روی آن صورت گرفته باشد.

فرض کنید، شما قادر به تولید یک تبر در ۳ ساعت و تولید یک بیل در ۲ ساعت هستید. فرد دیگری، قادر به تولید یک تبر در ۳ ساعت و تولید یک بیل در چهار ساعت است. در نگاه اول، به نظر می رسد فرد اول، نیازی به فرد دوم ندارد و بهتر است خود اقدام به تولید هر دو محصول بکند. اکنون به محاسبه ساده ای دست می زنیم. نفر اول، برای تولید یک تبر و بیل به ۵ ساعت زمان نیاز دارد. فرد دوم نیز، برای تولید یک بیل و تبر به ۷ ساعت زمان احتیاج دارد. حال، فرض کنید این دو نفر با هم به توافق می رسند که محصولات تولیدی خود را با یکدیگر مبادله کنند. پس فرد اول، اقدام به تولید دو بیل، در ۴ ساعت کرده و فرد دوم نیز، اقدام به تولید ۲ تبر در ۶ ساعت می کند.

با مبادله تبر و بیل بین این دو نفر، هر کدام زمان کمتری را نسبت به تولید انفرادی این محصولات اختصاص داده اند و در نتیجه تولید به صرفه تری داشته اند. شاید همیشه به این سادگی نباشد؛ اما همیشه می توان کار کارشناسی درست انجام داد و به نتیجه منطقی، درست و قطعی رسید. در مقیاس بزرگ تر، زمانی که به حجم کالاهای مبادله شده در سطح جهانی نگاه می کنیم، عظمت و

شکوه این سیستم اقتصادی را بیشتر متوجه خواهیم شد. کفایت قدری به دور و بر خودتان نگاه کنید. تک تک اجزای تشکیل دهنده لوازم خانه، محل کار، پوشاک، اغذیه و... توسط افرادی ساخته شده اند که احتمالا هرگز در زندگی آن ها را ملاقات نمی کنید.

این افراد، هرکدام دارای سلیقه منحصر به فرد خود، با اعتقاداتی کاملا متفاوت هستند، اما اصل سود اقتصادی و رفاه بیشتر، موجب همکاری مستقیم و غیر مستقیم آن ها شده است. با این تفاسیر، چگونه باید حمایت از کالای ایرانی را برنامه ریزی کنیم. آیا با تخصصی تر کردن مشاغل و تولیدات و ورود پر توان به بازار تجارت آزاد، نمی توان هم به سود اقتصادی بیشتری دست پیدا کرد و هم اینکه از محصولات متنوع تر و با کیفیت بیشتری استفاده نمود؟

پاسخ به این سوال، بسیار طولانی تر از آن است که در این مقاله بگنجد، همزمان با توجه به نظرات متفاوت، برخی افراد معتقدند در جهان کنونی، خودکفایی کامل هر کشور، اگر امری محال نباشد، امری است غیر منطقی -یا اینکه، پیوستن به تجارت آزاد جهانی، موضوعی است که به هر حال اتفاق می افتد و جلوگیری از این مساله تنها موجب تلف شدن سرمایه و ایجاد بار اضافی بر دوش دولت، تولیدکننده و مصرف کننده می شود.

دلایل لزوم حمایت از کالای ایرانی

به طور خلاصه به دلایل لزوم حمایت از کالای ایرانی می پردازیم. در درجه اول، با توجه به اقتصاد بر پایه نفت که خواه ناخواه گریبان گیر کشور است و کاهش قیمت این محصولات، مسلما در واردات کالاها با مشکل نقدینگی مواجه خواهیم شد. دریافت وام از بانک های جهانی نیز در صورت ممکن بودن، در حال حاضر جز گزینه های مورد قبول نیست. دوم اینکه، با وجود سیاست های قدرتهای غربی و شرقی، بر ضد منافع ملی ایران، امکان بروز تحریم های جدید در هر زمان وجود دارد. در چنین شرایطی فرض کنید، منابع کشور صرف تولید و فراوری منابع معدنی شده باشد و قیمت تمام شده این محصولات به گونه ای باشد که دیگر خام فروشی این محصولات به صرفه نباشد. حال، کشور در این زمینه به جایگاهی دست یافته است که ارز آوری بیشتری از این محصولات کسب می کند و برای تعداد زیادی از هموطنان ایجاد کار شده است. در شرایط عادی با فروش این محصولات با قیمت بیشتر، امکان واردات کالاهایی دیگر که مقرون به صرفه باشند به کشور میسر می شود. در عین حال، تعداد افراد شاغل افزایش یافته، بسیاری از مشکلاتی که در حال حاضر گریبانگیر کشور شده است، حل می شود؛ اما ناگهان رای به تحریم مبادلات اقتصادی با کشور داده می شود. در چنین شرایطی، در صورتیکه در کالاهای اساسی به خودکفایی نرسیده باشیم، قطعا با مشکلات عدیده ای سر و کار خواهیم داشت. سوم، با حمایت از تولید کالاهای داخلی، از جمعیت افراد بیکار در کشور کاسته خواهد شد. این مساله، در صورتیکه همراه با درایت و هوشمندی در انتخاب تولیدات قابل رقابت با کالاهای مشابه باشد، که مطمئنا جای هیچ سخنی باقی نمی گذارد. در صورتی که زیر ساخت های لازم برای تولید محصولات تکنولوژی داخلی وجود نداشته باشد، باز هم می توان در مورد برخی کالاها نظیر اسباب بازی حمایت همه جانبه از سوی دولت را انتظار داشت. انصافا برخی از محصولات داخلی توان رقابت با نمونه های خارجی خود را دارند. در هر صورت برای یک اتفاق بزرگ باید عزم و اراده جمعی داشت. این تک تک ما ایرانیان هستیم که با یک حرکت کوچک می توانیم اتفاقاتی بزرگ رقم بزنیم.